

Det sociale topmøde i Göteborg den 17. november 2017

Baggrund

Følgende notat omhandler det sociale topmøde mellem EU-landenes stats- og regeringschefer, som blev afholdt den 17. november 2017 i Göteborg. Notatet er inddelt i tre dele:

1. del omhandler processen op til vedtagelsen af den fælles interinstitutionelle proklamation om den sociale søjle, hvor Kommissionen, Rådet og Europa-Parlamentet i fællesskab underskrev søjlens 20 principper.
2. del omhandler selve topmødet, dels med et kort resumé af indholdet, og dels med et særligt fokus på en uformel arbejdsfrokost for landenes stats- og regeringschefer samt Kommissionens og Rådets formandskab, hvor Kommissionen lagde op til drøftelser om et netop lanceret uddannelsesinitiativ under titlen *Strengthening European Identity through Education and Culture*.
3. Opfølgning på topmødet

Notatet behandler således hverken arbejdet med den sociale søjle eller uddannelsesinitiativet i dybden. I stedet henvises der henholdsvis til [notat af 28/9 2017 omhandlende den sociale søjle](#) samt [notat af 11/12 2017 om Kommissionens uddannelsesinitiativ](#).

Processen op til topmødet

Kommissionen fremlagde den 26. april 2017 sit udspil til en "social pakke", bestående af en række delelementer, herunder forslag til en europæisk søjle af sociale rettigheder (den sociale søjle). Den sociale søjles 20 principper skal fungere som rettesnor for det beskæftigelsesmæssige og sociale arbejde i medlemslandene. Efter som søjlen alene består af overordnede, ikke-retligt bindende principper, skal den altså omsættes i særlige foranstaltninger og separate retsakter på et passende niveau.

I forbindelse med præsentationen af søjlen blev det ligeledes fastlagt, at den skal vedtages ved en såkaldt interinstitutionel proklamation i fællesskab mellem Kommissionen, Rådet og Europa-Parlamentet. Denne vedtagelse skulle finde sted i forbindelse med Det Europæiske Råds topmøde i Göteborg den 17. november, som Kommissionen ville være medvært på.

Processen fra Kommissionens meddelelse i april og frem til topmødet i november var mildest talt præget af usikkerhed. Primært grundet lovgivningsprocessen for den interinstitutionelle proklamation, som hidtil kun har været brugt i meget få tidligere tilfælde. Således havde flere politiske aktører, dels i institutionerne, dels øvrige interessenter såsom de sociale parter, svært ved at gennemskue, hvad der foregik.

Institutionerne førte en form for trilogforhandlinger med udpegede forhandlere fra henholdsvis Europa-Parlamentet og Rådet. Dog havde disse forhandlere intet officielt mandat, hvilket blot førte til yderligere forvirring om processens forløb og resultater.

Kommissionen havde meldt ud, at der ikke kunne forhandles om selve søjlens ordlyd - de 20 principper skulle med andre ord bestå. Således var det præambelen til principperne, som var det springende punkt. Enkelte lande i Rådet var meget optaget af ordlyden i forhold til en bestemt paragraf, omhandlende hvorvidt EU-domstolen bør tolke ud fra søjlens principper. Mens Europa-Parlamentet, anført af den socialdemokratiske chefforhandler Maria Joao, virkede optaget af at sikre søjlens bindende natur, herunder en implementeringsplan for søjlen. Resultatet blev en omskrivning af den førnævnte paragraf, og [således kunne Rådet give grønt lys](#) til vedtagelse af søjlen den 23. oktober 2017.

I den endelige præambel til den sociale søjle blev der derfor slået tre, fra et fagligt synspunkt, afgørende ting fast:

- Anerkendelse af arbejdsmarkedets parter rolle og respekt for kollektive aftaler og forhandlinger
- At principperne kræver særskilt lovgivning for at kunne anses som juridisk bindende
- Søjleprincipper skal ikke påvirke medlemsstaternes forvaltning af deres offentlige finanser

Mens regeringen og arbejdsgiverne har været negative over for søjlen, har der fra dansk og europæisk fagbevægelse været større glæde over initiativet. Fra dansk faglig side har man dog været optaget af, at søjlen ikke går ud over den danske model og stikker en kæp i hjulet for blandt andet løndannelsen, som i Danmark forhandles mellem arbejdsmarkedets parter.

Selve topmødet den 17. november 2017

Værtslandets statsminister Stefan Löfven og kommissionsformand Jean-Claude Juncker bød velkommen til det sociale topmøde, og som blev afholdt under overskriften "Fair jobs and growth". Herefter fulgte en indledende paneldebat med en række sociale interesser samt tre parallelle workshops om henholdsvis adgang til arbejdsmarked, fair beskæftigelse og arbejdsvilkår og støtte til overgang mellem job.

Herefter fulgte selve ceremonien med undertegnelse af den europæiske søjle af sociale rettigheder af præsident Juncker, præsident Tajani og premierminister Ratas. I forhold til selve den sociale søjle, sagde Juncker følgende:

"When I took office, one of the ten priorities I presented to the European Parliament was to put in place a foundation of minimum social rights, which we now call the European Pillar of Social Rights. It is a long list of intentions, beliefs and principles. But I would not want the beautiful minds, who are numerous, to consider what we agreed upon is a poem. It is not a poem, it is a programme: a programme of principles first, a programme of action next."

Dét citat har Kommissionsformanden sådan set allerede leveret på i form af en række konkrete politiske tiltag og lovforslag på baggrund af søjlen, herunder kan det nye work-life balance direktiv og revisionen af arbejdstidsdirektivet nævnes som to af de væsentligste.

Erasmus+ og nyt uddannelsesinitiativ på dagsordenen

I forhold til Erasmus+-programmet lod Juncker også en kommentar falde: Han understregede, at der ikke skal accepteres nogen form for nedskæringer - tværtimod skal budgettet øges til 30 millioner euro, hvis målsætningen om at fordoble antallet af udvekslingsstuderende i 2025 skal nås.

Centralt i forhold til DLI's arbejde og interesser var en arbejdsfrokost under topmødet, hvor EU-landenes stats- og regeringsledere, sammen med formandsskabet for Kommissionen og Europa-Parlamentet, diskuterede fremtiden for uddannelses- og kulturområdet. Forud for topmødet havde Kommissionen den 14. november fremlagt en vision for at skabe et europæisk uddannelsesområde inden 2025 med en række konkrete tiltag og baggrunds-sheets, som et bidrag til topmødet.

Selve indholdet af denne uddannelsespakke er omfangsrigt i forhold til DLI's prioriterede arbejde og behandles derfor i dybden i et separat notat. I denne sammenhæng skal blot nævnes, at udspillet i hovedtræk indeholder følgende række af temaer og tiltag med relevans for DLI:

- [Reelle muligheder for mobilitet for alle](#): Dette skal ske ved at bygge videre på de positive erfaringer fra programmet Erasmus+ og det europæiske solidaritetskorp og opfordre flere til at deltage heri samt ved at skabe et EU-studiekort med en ny, brugervenlig metode til lagring af oplysninger om en persons akademiske resultater.
- Gensidig anerkendelse af eksamensbeviser: Dette vil ske ved at iværksætte en ny "Sorbonne-proces" på grundlag af "Bologna-processen" for at danne grundlag for gensidig anerkendelse af eksamensbeviser for videregående uddannelse og afgangsbrevise for endt skolegang.
- Større samarbejde om udvikling af læreplaner: Der vil blive fremsat en række henstillinger for at sikre, at uddannelsessystemerne videregiver den viden og de færdigheder og kompetencer, som er afgørende i dagens samfund.
- Bedre sprogundervisning: Der fastsættes et nyt benchmark for at måle, om alle unge europæere, der afslutter en ungdomsuddannelse, har godt kendskab til to sprog ud over deres modersmål senest i 2025.
- [Fremme af livslang læring](#): Forskellene skal udlignes, og den andel af befolkningen, der deltager i læring gennem hele livet, skal øges for at nå målet på 25 % i 2025.
- Integration af innovation og digital uddannelse: Dette skal ske ved at fremme innovative og digitale uddannelser og udarbejde en ny handlingsplan for digitale uddannelser.
- Støtte til lærere: Antallet af lærere, der deltager i programmet Erasmus+ og i eTwinning-netværket skal øges, og der skal gives politisk vejledning om læreres og skolelederes faglige udvikling.

- [Etablering af et netværk af europæiske universiteter](#), således at europæiske verdensklasseuniversiteter kan samarbejde uden problemer på tværs af grænserne, og støtter [oprettelsen af skole for europæisk og tværnational forvaltning](#).
- Investering i uddannelser: Det europæiske semester anvendes til at støtte strukturreformer for at forbedre uddannelsespolitikken, og samtidig anvendes EU-midler og [EU-investeringsinstrumenter](#) til at finansiere uddannelse og fastsætte et benchmark for medlemsstaternes investeringer i uddannelse på 5 % af BNP.
- [Bevarelse af kulturarven](#) og fremme en følelse af europæisk identitet og kultur: Det skal ske ved at udvikle en EU-handlingsplan for kulturarv og forberede en henstilling fra Rådet om fælles værdier, inklusive uddannelser og den europæiske dimension i undervisning.

Opfølgning på topmødet

Halvanden uge efter topmødet udsendte Kommissionen en [pressemeldelse](#) med præsident Juncker og statsminister Löfven som afsendere, der kunne præsentere vejen frem efter topmødet indeholdende en [rapport](#), der konkluderer på topmødet, og som rammesætter opfølgningen. Det omfatter blandt andet implementering af principper og rettigheder i søjlen, særligt gennem policy-koordineringen i Det Europæiske Semester og i medlemslandenes nationale reformprogrammer allerede i 2018 samt facilitering af en velfungerende social dialog på alle niveauer. På uddannelsesområdet omfatter opfølgningen blandt andet yderligere resultater inden for rammen af New Skills Agenda, hvor [Rådsanbefalingerne](#) vedrørende opkvalificeringsforløb for voksne er et særligt fokus i 2018.